

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/267/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4111215461
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4111215461.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobkyne: T. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom G., T. XXX, proti žalovaným: 1. H. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom G., Q. XX, 2. H. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom G., L. XXX, 3. L. A., nar. XX. 06. XXXX, bytom Q. G., L. 3, 4. G. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom G., T. XXX, 5. L. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom G., T. XXX, všetci zastúpení JUDr. Máriou Krumpolcovou Šutkovou, advokátkou, so sídlom Bratislava, Dostojevského rad 5, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 28. júna 2018 č. k. 9C/112/2011-276 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania vo vzťahu k žalovaným v 1. až 3. rade a napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania štátu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vo výroku týkajúcom sa náhrady trov konania vo vzťahu k žalovaným v 4. a 5. rade napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným v 1. až 3. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 45 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu voči žalovaným v 1. až v 3. rade zamietol. Žalobu voči žalovaným v 4. a v 5. rade zamietol.

2. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaní v 1. až v 3. rade majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 95,32%. Žalovaní v 4. a v 5. rade majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Slovenskej republike priznal náhradu trov konania voči žalobkyni.

3. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 451 ods. 1, 2, § 456 Občianskeho zákonníka. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná. V tejto súvislosti uviedol, že v danej veci nebolo sporné, či rodinný dom žalovaným v 1. až 3. rade súp. č. XXX, postavený na parc. č. 99/1 zasahuje do parcely žalobkyne parc. č. 99/2 a č. 100/1 a či malá hospodárska budova nachádzajúca sa na parcele č. 99/5 v období od 16. 03. 2001 do 16. 05. 2011 zasahovala do parcely žalobkyne č. 99/2. Sporné bolo, v akom rozsahu tieto budovy zasahujú, resp. zasahovali do nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne. Uviedol, že vo veci nariadil znalecké dokazovanie. V tejto súvislosti poukázal na znalecký posudok č. 5/2012, vypracovaný súdnym znalcom Ing. Ivanom Ištvánffym, podľa ktorého rodinný dom žalovaných v 1. až v 3. rade súp. č. XXX zasahuje do parcely žalobkyne č. 99/2 v rozsahu 28 m² a do parcely č. 100/1 v rozsahu 7 m². Uviedol, že do úvahy zobral len plochu ohraničenú obvodovými múrmi, a nie odkvap, ktorý sa nachádza na streche predmetného rodinného domu. Námietky žalobkyne proti znaleckému posudku spočívajúce v tom, že znalcovi nebola správne zadaná úloha v uznesení o ustanovení znalca, neakceptoval, nakoľko pri formulovaní zadania úlohy vychádzal práve z tvrdení žalobkyne, uvedené v žalobe, ako i na pojednávaní dňa 08. 12. 2011. Na tomto pojednávaní žalobkyňa uviedla, že požaduje vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie časti jej nehnuteľnosti, v ktorej

zasahuje rodinný dom žalovaných v 1. až v 3. rade do jej pozemku, ako i zasahovala hospodárska budova žalovaných v 4. a v 5. rade do pozemkov v jej výlučnom vlastníctve. Návrh žalobkyne na doplnenie dokazovania kontrolným znaleckým posudkom na pojednávaní dňa 31. 05. 2018 zamietol, keďže žalobkyňa žiadala nariadiť kontrolné znalecké dokazovanie z dôvodu, že znalcovi bola zle zadaná úloha. V tomto smere uviedol, že žalobkyňi bolo uznesenie o ustanovení znalca doručené, pričom žalobkyňa až po doručení vypracovaného znaleckého posudku namietala zle zadanú úlohu pre znalca. Rovnako zamietol i návrh žalobkyne na zmenu žaloby podľa § 143 ods. 1 CSP, nakoľko mal za to, že výsledky doterajšieho konania by nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe a v súlade so zásadou hospodárnosti. Mal za to, že žalobkyňa má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 451 a § 456 Občianskeho zákonníka za užívanie nehnuteľností, ktoré sú vo výlučnom vlastníctve žalobkyne a do ktorých zasahuje časť rodinného domu vo vlastníctve žalovaných v 1. až v 3. rade z dôvodu absencie právneho dôvodu. Stotožňujúc sa s rozhodnutím Okresného súdu Nitra zo dňa 01. 06. 2017 č. k. 8C/34/2014 mal za to, že zo strany žalovaných v 1. až v 3. rade nedošlo k vydržaniu časti nehnuteľnosti, do ktorej zasahuje rodinný dom. Súd v konaní sp. zn. 8C/34/2014 dospel k záveru, že žalobcovia nesplnili podmienky vydržania, nakoľko omyl, z ktorého odvodzovali nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním nie je ospravedliteľným omylom, danému omylu sa mohli nielen žalobcovia, ale aj ich právni predchodcovia pri normálnej opatrnosti vyhnúť, čoho dôkazom je aj predchádzajúce vkladové konanie vo veci zápisu stavby rodinného domu. V danom prípade ide iba o užívací stav a tento nie je základom nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Mýliaci sa má postupovať s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam konkrétneho prípadu po každom požadovať, čo bolo aj v danom prípade. Dospel preto k záveru, že v danom prípade nedošlo k ospravedliteľnému omylu a to skutkovému, pričom voči uvedenému rozsudku nebolo podané odvolanie. Tvrdenie právnej zástupkyne žalovaných, že v priebehu konania bolo preukázané, že zo strany žalobkyne a jej právnych predchodcov neboli realizované žiadne kroky, ktoré by zabránili výstavbe stavby, alebo ktoré by namietali existenciu stavby a rovnako tak od realizácie stavby nikdy žiadnym spôsobom existenciu stavby v stavebnom konaní nenamietali, ich susedské vzťahy boli priateľské a takýto užívací stav majú za to, že je potrebné vyhodnotiť ako dohodu o užívaní, nepovažoval za skutočnosť oprávňujúcu užívať danú časť nehnuteľnosti bezodplatne, keďže tu nie daný právny dôvod na takéto bezodplatné užívanie časti nehnuteľnosti. Samotná skutočnosť, že právni predchodcovia žalobkyne nenamietali proti stavbe a časť nehnuteľnosti sa užívala dlhé obdobie bezodplatne, teda nezakladá právny titul na bezodplatné užívanie nehnuteľnosti. Pri určovaní výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal zo znaleckého posudku č. 23/2013 vypracovaného súdnym znalcom Ing. Ľubomírom Vnukom, kde znalec určil obvyklú výšku nájomného v rozsahu zasahovania rodinného domu 35 m² za obdobie od 16. 05. 2009 do 16. 05. 2011 vo výške 45 eur. Námiety žalobkyne proti znaleckému posudku po ich podrobnom a dôkladnom zdôvodnení znalcom vo vyjadrení zo dňa 19. 12. 2012 a na pojednávaní dňa 15. 04. 2014 považoval za nedôvodné. V tejto súvislosti uviedol, že hodnoteniu súdu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti, súd hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi. Znalecký posudok tak označil za presvedčivý, úplný vo vzťahu k zadaniu a tiež náležite logicky zdôvodnený. V prípade žalovaných v 4. a v 5. rade sa stotožnil s názorom právnej zástupkyne žalovaných v 4. a v 5. rade, že títo nie sú v konaní pasívne vecne legitimovaní. Títo žalovaní síce nadobudli do svojho bezpodielového spoluvlastníctva pozemok nachádzajúci sa pod drobnou stavbou, a to kúpnyimi zmluvami uzatvorenými medzi žalovanými v 4. a v 5. rade ako kupujúcimi a žalovanými v 1. až v 3. rade ako predávajúcimi dňa 26. 01. 2011, avšak predmetnú stavbu nezapísanú v katastri do svojho vlastníctva nenadobudli. Z kúpnych zmlúv, ktoré predstavujú právny titul na nadobudnutie vlastníckeho práva žalovaných v 4. a v 5. rade k dotknutému pozemku vyplýva, že ich predmetom bol len odplatný prevod vlastníckeho práva k pozemkom a ani v jednej z nich sa neuvádza, že by predmetom mala byť aj drobná stavba. Keďže v slovenskom právnom poriadku neplatí zásada superficies solo cedit, nie je možné automaticky zaujať právny záver, že stavba, postavená na pozemku vo vlastníctve žalovaných v 4. a v 5. rade je ich vlastníctvom. Z vyššie uvedených dôvodov preto žalobu voči žalovaným v 4. a v 5. rade zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP tak, že žalovaní v 1. až v 3. rade majú voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 95,32 %. Žalovaní v 4. a v 5. rade majú voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Slovenskej republike priznal náhradu trov konania voči žalobkyňi. V časti žaloby voči žalovaným v 1. až v 3. rade náhradu trov konania pomerne rozdelil. Žalobkyňa sa domáhala zaplata sumy 1.920 eur (100 %), úspešná bola v časti zaplata sumy 45 eur (2,34 %). Úspech žalovaných v 1. až v 3. rade bol 97,66 %. Čistý úspech žalovaných v 1. až v 3. rade je v rozsahu 95,32 %, a preto priznal žalovaným v 1. až v 3. rade nárok na trovy konania v rozsahu 95,32 %. Nakoľko boli

žalovaní v 4. a v 5. rade v spore úspešní, súd im priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). Nakoľko štátu vznikli trovy na znaleckom dokazovaní, ktoré neboli v celom rozsahu hrazené zo zložených preddavkov, priznal súd štátu náhradu týchto trov v plnom rozsahu proti žalobkyni, pretože proti žalovaným v 1. až v 3. rade bola neúspešná vo väčšom rozsahu než úspešná a proti žalovaným v 4. a 5. rade bola úplne neúspešná.

4. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa vo výroku o trovách konania v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom žiadala rozsudok v napadnutom výroku zmeniť a priznať jej právo na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. až v 3. rade v rozsahu 100% a žalovaným v 4. a 5. rade nepriznať náhradu trov konania, prípadne žalovaným v 1. až v 5. rade nepriznať náhradu trov konania. Zároveň žiadala štátu priznať plnú náhradu trov konania voči žalovaným v 1. až v 3. rade. Namietala, že žalobcovia v 4. a 5. rade sú právnymi nástupcami po žalovaných v 1. až v 3. rade, pričom k zmene vlastníckeho práva došlo počas súdneho konania 9C/112/2011. Spory napadli 9C/112/2011 a 8C/34/2014 ešte za účinnosti starého Občianskeho súdneho poriadku. Počas týchto konaní nadobudol účinnosť nový procesný predpis 1. júna 2016 Civilný sporový poriadok. Mala za to, že v danej veci je preto potrebné aplikovať cez prechodné ustanovenia ust. § 142 ods. 3 OSP. V tejto veci mala len čiastočný úspech, avšak rozhodnutie o výške plnenia záviselo na znaleckom posudku. Skutočnosť, že vo veci bol ustanovený znalec, nemohla ovplyvniť. Výška nároku nebola dopredu objektívne daná. V tejto súvislosti poukazovala na svoje osobné a majetkové pomery. Uviedla, že ako vyučená kuchárka, matka dvoch detí, rozvedená, nemá ani laické vedomosti ohľadne zamerania spornej plochy ani ohľadne výšky bezdôvodného obohatenia. Mala za to, že žalovaní v 1. až v 3. rade sa správali v rozpore s dobrými mravmi, pričom podali žalobu o určenie vlastníckeho práva, v ktorom konaní nemali úspech a ich žaloba bola zamietnutá. V konaní o určenie vlastníckeho práva žalovaní v 1. až v 3. rade zjavne zneužili právo a kvôli ich správaniu došlo k neodôvodneným prietahom v konaní. Považovala za nespravodlivé a diskriminujúce, aby platila náhradu trov konania vrátane trov, ktoré vznikli titulom znaleckého dokazovania. Uzavrela, že základ nároku preukázala a o výške nároku v skutočnosti rozhodli ustanovení znalci, pričom v druhom konaní bola absolútne úspešná. Rozhodnutie súdu prvej inštancie preto v tejto časti označila za príliš formálne. Záverom poukázala na ust. § 257 CSP, podľa ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. V tejto súvislosti mala za to, že je potrebné prihliadnuť na jej osobné a majetkové pomery, ako i na pomery na druhej strane sporu, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu. Uviedla, že jej mesačný príjem činí 580 eur, pracuje ako opatrovatelka v Rakúsku a z toho má aj určité náklady na cestovné a stravné.

5. K podanému odvolaniu žalobkyne sa vyjadrili žalovaní v 1. až v 5. rade, ktorí navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správne potvrdiť. Dôvodili tým, že základným meradlom pre nárok na náhradu trov je miera úspechu vo veci. Podľa toho sa najprv určuje pomer úspechu či neúspechu vo veci, a až keď došlo k pomernému rozdeleniu náhrady, vypočítajú sa skutočne vynaložené náklady, a to u toho účastníka, ktorého úspech bol vyšší a má teda nárok na ich náhradu. Tvrdenie žalobkyne, že výška nároku nebola dopredu objektívne daná a vychádzala z cenovej mapy považovali za nepravdivé. V tomto smere poukázali na vyjadrenie žalobkyne na pojednávaní dňa 15. 04. 2014, kde žalobkyňa uviedla, že „ja som si stanovila 1,-€ nájmu za m², to mi poradila právnička, nemala som ja k tomu žiadne podklady, vychádzala som aj z informácie, že u nás sa predávajú pozemky za 1 ár 1000,-€. Opakujem, že mi to poradila právnička, ktorá má známeho znalca a ten mi poradil 1,-€.“ Mali za to, že išlo o nezodpovedné konanie žalobkyne, keď bez akýchkoľvek relevantných podkladov si uplatňovala požadovanú výšku nároku z bezdôvodného obohatenia, pričom ani potom, ako mala k dispozícii znalecký posudok svoj nárok nekorigovala a aj na poslednom pojednávaní trvala na svojej žalobe. Tak ako oni, aj žalobkyňa mohla využiť svoje právo na právnu pomoc v konaní pred súdom. V tomto smere poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 07. 2010 sp. zn. 2 Cdo 93/2009. Žalovaní v 1. až v 3. rade opakovane v rámci mimosúdnych rokovaní navrhovali žalobkyni odkúpenie tých častí pozemku, na ktorých stojí ich rodinný dom. Navrhovali najskôr finančnú odplatu 1.000 eur, následne 2.000 eur, nakoľko stále mali a majú záujem na definitívnom usporiadaní. Uviedli, že sa vždy správali v súlade s dobrými mravmi, dodržiavali právne predpisy, ako i etické a morálne zásady. Žalovaní v 1. až v 3. rade sa vzájomným návrhom zo dňa 21. 03. 2014 domáhali určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, čo by v konečnom dôsledku riešilo definitívne vzniknutý spor medzi žalobkyňou a žalovanými. Pokiaľ ide o žalovaných v 4 a v 5. rade, mali za to, že nárok na náhradu trov konania je dôvodný. Žalobkyňa totiž v priebehu celého konania žiadnym spôsobom nepreukázala dôvodnosť pasívnej legitímácie žalovaných v 4. a v 5. rade, t. j. skutočnosť, že sú vlastníckmi sporných

budov, stojacich čiastočne na pozemkoch žalobkyne, pričom potom, ako bola táto namietaná žalovanými a zároveň preukázané, že sporné budovy boli odstránené, žalobkyňa naďalej na svojej žalobe voči žalovaným v 4. a v 5. rade trvala, v dôsledku čoho súd nemal inú možnosť, ako rozhodnúť o náhrade trov konania tak, že žalovaní v 4 a v 5. rade boli úspešní v plnom rozsahu.

6. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací v zmysle ustanovenia § 34 CSP po oboznámení sa s obsahom spisu v prejednávanej veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania vo vzťahu k žalovaným v 1. až v 3. rade a napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania štátu je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania vo vzťahu k žalovaným v 4. a v 5. rade ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

7. Predmetom tohto konania je žaloba žalobkyne, doručená súdu prvej inštancie dňa 24. 05. 2011 (to znamená za účinnosti OSP), ktorou sa voči žalovaným v 1. až v 3. rade domáhala zaplata sumy 1.920 eur a voči žalovaným v 4. a v 5. rade zaplata sumy 4 eur titulom vydania bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie pozemku a náhrady trov konania. Zároveň sa domáhala nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by sa žalovaným v 1. až v 3. rade zakázalo disponovať s nehnuteľnosťami zapísanými na LV č. XXX na Správe katastra Zlaté Moravce, kat. úz. G., obec G. a žalovaným v 4. a v 5. rade by sa zakázalo disponovať s nehnuteľnosťami zapísanými na LV č. XXXX na Správe katastra Zlaté Moravce, kat. úz. G., obec G., a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. V žalobe uviedla, že hodnotu bezdôvodného obohatenia vyčíslovala z ceny obvyklého nájmu za 1 m², čo predstavuje 1 euro/1m², t. j. 80 eur mesačne pre žalovaných v 1. až v 3. rade a 2 eura mesačne pre žalovaných v 4. a 5. rade. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 03. 08. 2011 č. k. 9C/112/2011-23 návrh žalobkyne na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 08. 12. 2011 uviedla, že sa vydania bezdôvodného obohatenia domáha dva roky dozadu ako podala žalobu, teda za obdobie od 16. 05. 2009 do 16. 05. 2011 vo vzťahu k žalovaným v 1. až v 3. rade a vo vzťahu k žalovaným v 4. a 5. rade za obdobie 2 mesiacov, t. j. od 16. 03. 2011 do 16. 05. 2011, t. j. podľa toho, ako nadobudli nehnuteľnosť. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 22. 12. 2011 č. k. 9C/112/2011-89 ustanovil znalca Ing. Ivana Ištvánffyho z odboru geodézia a kartografia na vypracovanie znaleckého posudku so zadáním úlohy- určiť po ohliadke na mieste samom, v akom rozsahu (koľko m²) zasahuje rodinný dom žalovaných v 1. a 2. rade súp. č. 338 postavený na parc. č. 99/1 z parcely žalobkyne parc. č. 99/2 a č. 100/1 a koľko m² bolo zabratých z parcely žalobkyne č. 99/2 malou hospodárskou budovou nachádzajúcou sa na parc. č. 99/5 vo vlastníctve žalovaných v 4. a 5. rade v období od 16. 03. 2001 do 16. 05. 2011 vzhľadom na čiastočné odstránenie tejto budovy a či v súčasnosti ešte táto budova zasahuje do parcely č. 99/2 vo vlastníctve žalobkyne. Zo záverov znaleckého posudku č. 5/2012 vypracovaného znalcom Ing. Ivanom Ištvánffym vyplýva, že rodinný dom žalovaných v 1. a 2. rade súp. č. XXX, ktorý je postavený na parc. č. 99/1 zasahuje do parcely žalobkyne č. 99/2 v rozsahu 28 m² (len plocha ohraničená obvodovými múrmi domu), pokiaľ by sa brala do úvahy plocha aj s odkvapom, zasahovanie je v rozsahu 38 m². Do parcely žalobkyne č. 100/1 zasahuje tento dom v rozsahu 7 m² (len plocha ohraničená obvodovými múrmi domu), pokiaľ by sa brala do úvahy plocha aj s odkvapom, zasahovanie je v rozsahu 10 m². V súčasnosti už predmetná budova nezasahuje do parcely č. 99/2 vo vlastníctve žalobkyne, keďže už bola celá odstránená. Do pozemku žalobkyne parc. č. 99/2 zasahovala malá hospodárska budova nachádzajúca sa na pozemku parcelného č. 99/5 vo vlastníctve žalovaných v 4. a 5. rade, v rozsahu 2 m². Dňa 27. 12. 2012 žalobkyňa doplnila svoju žalobu a žiadala, aby súd prvej inštancie uložil žalovaným v 1. až v 3. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyne sumu 1.920 eur z titulu vydania bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie pozemku za obdobie od mája 2009 - mája 2011 a sumu 80 eur mesačne od júna 2011- do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a žalovaným v 4. a 5. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyne sumu 4 eur z titulu vydania bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie pozemku za obdobie od apríla 2011- mája 2011 a sumu 2 eur mesačne od júna 2011 - do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a nahradiť trovy konania. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 20. 03. 2013 č. k. 9C/112/2011-134 ustanovil znalca Ing. Ľubomíra Vnuka z odboru stavebníctvo oceňovanie nehnuteľností, ktorého úlohou bolo určiť obvyklú výšku nájomného v rozsahu zasahovania rodinného domu žalovaných v 1. a 2. rade súp. č. na parc. č. 99/1 do parc. č. 99/2 vo vlastníctve žalobkyne v rozsahu 28 m² a v rozsahu 38 m² za obdobie od 16. 05. 2009 do 16. 05. 2011 a do parc. č. 100/1 v rozsahu 7 m² a 10 m² a za predchádzajúce zasahovanie nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovaných v 4. a 5. rade- malej hospodárskej budovy v rozsahu 2 m² pôvodne sa nachádzajúcej na parc. č. 99/5 do parc. č. 99/2 vo vlastníctve žalobkyne za obdobie od 16.

03. 2011 do 16. 05. 2011. Súdom ustanovený znalec Ing. Ľubomír Vnuk vo svojom znaleckom posudku č. 23/2013 určil obvyklú výšku nájomného v zmysle súdom zadanej úlohy na sumu 45 eur. Žalovaní v 1. až v 3. rade sa ako žalobcovia podanou žalobou domáhali určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorú podali ako vzájomný návrh k predmetnému konaniu. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 01. 06. 2017 č. k. 8C/34/2014-214 žalobu ako nedôvodnú zamietol. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovaným v 1. až 3. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 45 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu voči žalovaným v 1. až v 3. rade zamietol. Žalobu voči žalovaným v 4. a v 5. rade zamietol. Z dôvodu odvolania žalobkyne je predmetom preskúmania odvolacím súdom výrok o náhrade trov konania vo vzťahu k žalovaným v 1. až v 3. rade a vo vzťahu k žalovaným v 4. a 5. rade a súvisiaci výrok týkajúci sa náhrady trov konania štátu.

8. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákona aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

10. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

11. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

12. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

13. Náhrada trov konania plní vo vzťahu k sporovým stranám tri základné funkcie. Predovšetkým ide o funkciu kompenzačnú, ktorá vyplýva už zo skutočnosti, že trovy konania sa strane nahrádzajú. Ide o prejav tradičného princípu, podľa ktorému tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu. Súčasne možno pri náhrade trov konania vnímať aj prvky preventívnej funkcie, keďže nevyhnutnosť vzniku trov každého sporového konania do určitej miery preventívne pôsobí proti svojvoľnému a šikanóznemu uplatňovaniu alebo bráneniu domnelých subjektívnych práv na súde. Za trovy konania môžu byť považované iba také výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Medzi konkrétnym výdavkom a legitímnym procesným cieľom musí byť priamy vzťah odôvodnenosti, tzn. výdavok bol vyvolaný a následne vynaložený z dôvodu, ktorý možno objektívne považovať za nevyhnutnosť alebo za všeobecne akceptovateľnú potrebu v súvislosti s vedením sporu.

14. Vychádzajúc z dikcie zákona § 255 CSP (predtým ustanovenie § 142 OSP) je zrejmé, že občianskoprávne (sporové) konanie je ovládané zásadou zodpovednosti za výsledok konania, podľa ktorej účastník, ktorý mal v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania vynaložených na účelné uplatňovanie alebo bránenie svojho práva. Podstata povinnosti hradiť trovy konania spočíva v tom, že súd zaviazá jednu stranu konania nahradiť druhej strane konania (protistrane) buď celkom, alebo sčasti trovy konania, ktoré v priebehu konania táto druhá strana už zaplatila. Náhrada trov konania je nerozlučne spojená so sporovým konaním a vyplýva z jeho povahy, keď strany sporu stoja proti sebe a je namieste, aby strana, ktorá v spore so svojim nárokom zvíťazila, dostala ňou vynaložené trovy nahradené od protistrany. Úspech vo veci, ktorá je predmetom sporu, je teda okolnosťou, ktorá určuje nárok na náhradu trov. Zásada úspechu v spore sa premieta v ustanovení § 255 CSP ako základné kritérium priznania náhrady trov konania, pričom „úspech vo veci“ súd vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) charakteristická pre sporové konania sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Ako je už vyššie uvedené, nejde o náhradu všetkých trov, ktoré strana v konaní vynaložila, ale iba trov konania vymedzených v ustanovení § 251 CSP, t. j. všetkých trov, ktoré sú preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené a ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom (t. j. víťazstvom) v spore, pričom plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Istou výnimkou v tomto smere je ustanovenie § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Priznanie náhrady trov konania však môžu

ovplyvniť aj ďalšie skutočnosti, napr. závislosť rozhodnutia o výške plnenia od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku.

15. Úvodom je potrebné poznamenať, že civilný sporový poriadok už aktuálne neobsahuje ustanovenie obdobné ust. § 143 OSP, ktoré umožňovalo priznať trovy konania úplne v rozpore so zásadou úspechu vo veci, pretože namiesto toho, aby bola priznaná náhrada trov konania úspešnému žalobcovi podľa § 142 OSP, mohol byť tento zaviazaný nahradiť trovy konania neúspešnému žalovanému. V intenciách tohto ustanovenia, ktoré bolo účinné do 30. 06. 2016, mohol súd účastníkovi priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Zásadu úspechu vo veci je však potrebné uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (nálež Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy napr. v spore o ochranu osobnosti je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napríklad výšku škody „iba“ odhaduje.

16. Vo svetle týchto záverov bolo potrebné i v súdnej veci posudzovať existenciu predpokladov na použitie ust. § 142 ods. 3 OSP účinného v čase začatia predmetného konania. V danej veci je nesporné, že žalobkyňa sa svojou žalobou domáhala voči žalovaným v 1. až 3. rade zaplatenia sumy 1.920 eur titulom bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie pozemku. Výška požadovaného plnenia zo strany žalobkyne bola nesporne odkázaná na znalecké dokazovanie. Výšku tohto nároku súdom ustanovený znalec Ing. Ľubomír Vnuk ustálil v sume 45 eur, ktorú sumu aj následne súd prvej inštancie priznal žalobkyni. Samotná skutočnosť, že žalobkyňa v podanej žalobe žiadala od žalovaných v 1. až v 3. rade zaplatenie sumy 1.920 eur titulom bezdôvodného obohatenia a vo zvyšnej časti bola žaloba žalobkyne ako nedôvodná zamietnutá, nič nemení na konštatácii odvolacieho súdu o potrebe rozhodovania o náhrade trov konania v zmysle zásady úspechu vo veci (§ 255 CSP), pričom tieto treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nárok na plnú náhradu trov konania sa však priznáva iba z prisúdenej sumy, čo je potrebné vyjadriť vo výroku rozhodnutia. Priznanie náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ v zmysle ust. § 255 CSP, nakoľko ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Otázka výšky požadovaného plnenia zo strany žalobkyne tak bola nesporne odbornou otázkou, o ktorej v danej veci rozhodol súdom ustanovený znalec. Žalobkyňa tak bola plne procesne úspešná čo do základu sporu, pričom výška závisela od znaleckého posudku vypracovaného súdom ustanoveným znalcom, ktorú nemohla žalobkyňa nijako predvídať, pretože to objektívne nie je možné. Žalobkyňu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe znaleckej činnosti. V tomto smere tvrdenia žalovaných v 1. až 3. rade ohľadne návrhu žalobkyni odkúpiť tie časti pozemku, na ktorých stojí rodinný dom a návrhu finančnej odplaty neobstoja. Skutočnosť, že žalobkyňa nesúhlasila s návrhom mimosúdnej dohody predloženej žalovanými a že v konečnom dôsledku sa celú záležitosť rozhodla riešiť prostredníctvom podania občianskoprávnej žaloby, nemôže byť v jej neprospech.

17. Nakoľko súd prvej inštancie sa vo veci vyššie uvedenými skutočnosťami nezaoberal a z tohto hľadiska ju ani neposudzoval, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania vo vzťahu k žalovaným v 1. až v 3. rade a súvisiacom napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania štátu zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude riadiť sa právne záväzným názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), vo veci opätovne rozhodnúť o náhrade trov konania vo vzťahu k žalovaným v 1. až v 3. rade a o náhrade trov štátu ako výrok navzájom súvisiaci s výrokom o náhrade trov konania a svoje rozhodnutie odôvodniť tak, aby bolo preskúmateľné, zaoberajúc sa pritom posúdením všetkých špecifických okolností daného sporu, vrátane možnosti prípadnej aplikácie ustanovenia § 257 CSP, teda prihliadnúť na existenciu,

resp. neexistenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. V tomto smere odvolací súd zdôrazňuje, že použitie tohto ustanovenia negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, a preto aplikácia tohto ustanovenia musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí ísť o výnimočný charakter. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú v danej veci dané dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, okolností, ktoré viedli k uplatneniu práva na súde, postoja strán v priebehu konania a pod. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok. Vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán sporu, a to nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu. Účelom § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

Pokiaľ ide o odvolaním napadnutý výrok, týkajúci sa náhrady trov konania vo vzťahu k žalovaným v 4. a 5. rade, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne rozhodol podľa § 225 ods. 1 CSP a priznal žalovaným v 4. a 5. rade náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %. Žaloba voči žalovaným v 4. a 5. rade bola zamietnutá z dôvodu, že títo neboli v predmetnom konaní pasívne vecne legitimovaní, nakoľko síce nadobudli do svojho bezpodielového spoluvlastníctva pozemok nachádzajúci sa pod drobnou stavbou, a to kúpnyimi zmluvami uzatvorenými medzi žalovanými v 4. a 5. rade ako kupujúcimi a žalovanými v 1. až v 3. rade ako predávajúcimi dňa 26. 01. 2011, avšak predmetnú stavbu nezapísanú v katastri nehnuteľností do svojho vlastníctva nenadobudli. Podľa pomeru úspechu vo veci, tak žalovaní v 4. a 5. rade boli plne úspešní, z ktorého dôvodu im prináleží náhrada trov konania v intenciách ust. § 255 ods. 1 CSP. Námietky žalobkyne uvedené v odvolaní preto odvolací súd v tomto smere považoval za neopodstatnené. Z tohto dôvodu preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti, týkajúcej sa náhrady trov konania vo vzťahu k žalovaným v 4. a 5. rade ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).